

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čokolj račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Ameriški Slovenci za dobro časopisje in katoliško izobrazbo.

Na ameriških Brezjah v Lemontu blizu Chicaga se je vršil 6., 7. in 8. julija vseslovenski katoliški shod. Vršil se je pred pragom prve stoletnice, odkar je prišel v Ameriko veliki slovenski misijonar in apostol, poznejši škof Friderik Baraga. Proslavi spomina in dela tega velikega moža je veljal ta shod. Bil je tako sijajen, da je bil povse dostojno počestčenje spomina in zaslug našega slovenskega rojaka. Udeležilo se je shoda okoli 10.000 ljudi, bil je menda dosedaj največji slovenski katoliški shod. Vse pričakovanje je preseglo ne samo število udeležencev, marveč tudi pristno in goreče navdušenje, ki je vladalo na tej veličastni manifestaciji slovenske in katoliške misli med ameriški Slovenci. Shod je s svojo prisotnostjo počastil ter njegove udeležence s prisrčnim nagovorom razveselil naš poslanik v Zedinjenih državah sev. Amerike Slovenec dr. Leonid Pitamic.

Poglavitni namen shoda je bil pridobiti kolikor moč vse rojake za Boga in za življenje po sveti veri. Vera je podlaga ne samo večnega življenja, marveč tudi prave in trajne časne sreče. Za naše sorojake v Ameriki je vera obenem najtrdnjša opora njihovega narodnega obstanka. Kdor se v Ameriki izgubi v materijalizmu, kdor veruje samo v materijo=tvar, v denar in uživanje, kdor se izgubi v lažnjivem svobodomiselstvu in naprednjaštvu, ta je izgubljen za slovensko narodnost.

Z vso oostrostjo se je katoliški shod obrnil proti nekrščanskemu časopisju. Glavni govornik na shodu pater Odilo Hajnšek je poudaril to-le: »Prijetelj! Vsi vemo dobro, kako daleč in kako globoko je brezversko in protiversko slovensko časopisje v Ameriki zapeljalo toliko naših rojakov. Sam sem bridko čutil, da nekateri naši rojaki niso, ne samo Slovenci več, temveč tudi ljudje niso več! Ali je to človeško, nastaviti

revolver na katoliškega duhovnika? Ali je to človeško, duhovnika zgrabiti in ga odvesti na cesto izpred smrtne postelje bolnikove? Ali je to človeško ali je živinsko, zbuditi duhovnika v temni noči in ga poslati 30 milj daleč s presvetim Rešnjim telesom, na cilju pa mu pokazati crknjeno svinjo? Take stvari, da človeku lasje vstajajo, take stvari se dogajajo med Slovenci! Narod, sam odgovori, kdo je temu kriv? Ali ne naše grdo, gnusno brezversko časopisje? Javno moramo danes obsoditi brezversko časopisje! Brezverskemu časopisju boj brez vsakega pardona! Boj na celi črti! To bodi geslo vsem, katerim ljubezen do naroda in do vere naših očetov ni le prazna beseda! Ne samo vsaka hiša, temveč vsak član rodbine, ki zna brati, bodi naročen na en časopis. Vsakdo vsak mesec vsaj pol dolarja za katoliško časopisje!«

Med resolucijami, ki so bile sprejete, se glasi šesta tako: »Vpoštevajoč veliko moč, korist in potrebo katoliškega tiska, zlasti katoliških slovenskih časopisov v Ameriki, pa tudi vpoštevajoč, koliko je slabo časopisje škodovalo in kolikim našim dobrim rojakom je iztrgalo iz srca sveto vero: nalaga prvi vseslovenski katoliški shod kot potrebno važno zadevo, če hočemo doseči trajno korist shoda, na srce rojakom, da naročajo in berejo katoliške časopise in naj ne podpirajo, niti ne berejo slabih in protiverskih časopisov.«

Značilna in vsled svoje izrazitosti zanimiva je druga resolucija, ki tako slove: »V dosego poglavitnega namena katoliškega shoda pri mladini je dolžnost slovenskih staršev, da vzgajajo svoje otročiče od zgodnje mladosti v krščanskem duhu, za spopolnjenje odločno katoliške vzgoje pa jih pošiljajo v župnijske šole; katerim svojim sinovom in hčeram bi starši radi poskrbeli višjo izobrazbo, tem naj dovolijo obiskovati sa-

mo katoliške višje šole in univerze. Izobraževalna društva, dramatični klubi, športna društva, pevška društva naj delajo poleg zabave tudi na srčno kulturo svojih članov. Zato je nujno potrebno, da se ustanovi Prosvetna zveza, ki bo delovala v duhu Katoliške akcije in dajala navodila in smernice katoliškemu izobraževalnemu delu.«

Naši rojaki v Ameriki se zavedajo velikega pomena mladinske vzgoje. Prof. dr. Seliškar iz Sv. Pavla (Minnesota) je poudarjal na katoliškem shodu, kako velika dolžnost katoliških staršev je, da dajo svoji deci katoliško izobrazbo. Na katoliški vzgoji temelji bodočnost katoličanstva. Prav posebno temelji na katoliški vzgoji mladine bodočnost slovenstva v Ameriki. Da se doseže ta cilj, je katoliški shod posebno priporočal mladinska društva, v kojih se bo poleg katoliškega duha tudi gojila slovenska narodna zavest. Kot jako pripravne v to svrhu so se priporočale organizacije Orlov in Orlic. V soboto 8. julija zvečer so Orli in Orlice iz Clevelanda priredili ob prisotnosti našega poslanika dr. Pitamica prelepo akademijo v Chicagu, ki je napravila najlepši utis. Ljudje so navdušeni vzklikali: »To je nekaj čisto našega! To je za našo mladino, ne pa druge stvari, ki vlečejo našo mladino proč od Slovencev!« Vso izobraževalno organizacijo, vsa izobraževalna društva, osobito vsa mladinska društva naj vzame v svoje okrilje Prosvetna zveza, ki se je na shodu kot nujno potrebna ustanovila. Kar se tiče Katoliške akcije, ki jo v Ameriki prvi upeljujejo Slovenci, je poročevalec o tem vprašanju na katoliškem shodu provinc. komisar p. Benigen Snoj predložil naslednje: »V Ameriki in sicer v vsaki slovenski župniji naj bi bile vse cerkvene kakor tudi prosvetne in podporne organizacije nositeljice Katoliške akcije, ki bi se tu v Ameriki imenovala Prosvetna zveza.«

Prvi vseslovenski katoliški shod v Ameriki, ki bo že leta 1933 dobil naslednika je jasen in javen dokaz, kako agilni (delavni) so ameriški Slovenci v obrambi svoje vere in narodnosti. Njihova agilnost izhaja iz prepričanja, da more

samo izvajanje teh načel podaljšati Slo-
rencem v Ameriki življenje, da bodo
mogli obhajati dvestoletnico prihoda
Barage v Ameriko. Besede, izgovorjene

na tem shodu in sklepi, ki so bili na
njem storjeni, pa so takšni, da morejo
vsem Slovincem — zlasti še onim v
stari domovini — biti v pobudo.

V NAŠI DRŽAVI.

Krst našega tretjega kraljeviča. Na praz-
nik Marijinega Vnebovzeta, 15. avgusta,
je bil na Bledu krščen na ime Andrej naš
tretji kraljevič. Kumovala sta knez Pavle
in bivša grška kraljica Elizabeta, sestra
naše kraljice Marije. Krstnih svečanosti
so se udeležili poleg ministrskega pred-
sednika in ministra dvora še štirje ministri
in med temi tudi g. dr. Anton Korošec. Ob
priliki krsta kraljeviča je bilo izdano da-
lekosežno pomiloščenje in podeljenih ve-
liko odlikovanj.

Ministrski predsednik na potovanju po
Sloveniji. Od krsta kraljeviča na Bledu se
je podal ministrski predsednik Živkovič v
Kranj, Ljubljano, Kamnik, Celje in preko
Vojnika v Maribor. Gospoda predsednika
je spremljal minister dr. Korošec. V Ma-
riboru si je ogledal bolnico, kaznilnico in
veliko županstvo. Iz Maribora se je na-
potil v Ptuj, Varaždin, Novi Marof, Kri-
ževce in druga manjša mesta zagrebške
oblasti. Povsod je pregledal delovanje ura-
dov in se razgovarjal s prebivalstvom.

Za Agrarno banko je podpisanih 700 mi-
lijonov dinarjev. Vršil se je že občni zbor,
katerega se je udeležilo veliko združnih
organizacij.

Veselo poročilo kmetijskega ministr-
stva. Kmetijski minister je izdal pregled o
stanju letošnjih kmetijskih pridelkov v na-
ši državi. Poročilo je v glavnem sledeče:
Pšenica je letos prav dobra, čeprav pride-
lek ne dosega lanskoletnega. V ostalem pa
presega letošnji pridelek povprečni pri-
delek v l. 1920 in 1928. Pridelek ječmena,
rži in ovsja je letos tako po kvaliteti ka-
kor po kvantiteti prav dober. Pridelek ko-

ruze bo po dosedanjih poročilih odlični;
prav dober bo tudi v ljubljanski oblasti.
Pizol bo obrodil v ljubljanski oblasti prav
dobro, v mariborski oblasti pa dobro. —
Stanje krompirja in repe je zadovoljivo in
se pričakuje zadovoljiv pridelek, v ljub-
ljanski in mariborski oblasti pa dober. Slad-
korna pesa je v splošnem dobra. — Vино-
gradi so v ljubljanski oblasti dobri, v ma-
riborski nekoliko slabši. — Stanje domače
živine je v pogledu prehrane zadovoljivo,
a glede nege nezadostno. Živinskih kug ni
bilo v večji meri.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Posvetovanja v Haagu. O takozvani kon-
ferenci v Haagu smo že poročali obširneje
v zadnji številki. Angleži, ki so bili skra-
ja proti Youngovemu plačilnemu načrtu,
so se pomirili, ker bo tudi njim zvišan let-
ni ključ plačil vojne odškodnine. Na kon-
ferenci zastopane manjše države so pri-
stale na načrte velesil, ker se jim je obljū-
bilo, zvišati odškodnino in znižati njihove
vojne dolgov. Ugoden izid posvetovanj v
Haagu bo imel za posledico izpraznitev
Porenja, ki bo izvedena še letos. Tak je
bil položaj v Haagu do sredine minulega
tedna. Koncem prejšnjega tedna so postali
Angleži nepopustljivi in je možnost, da se
razide haaška konferenca brez pravih
uspehov.

Rusko-kitajski spor. Rusko-kitajski spor
se je obrnil mesto na spravljivo stran, na
sovržno. V kitajski vojski je veliko ru-
skih beguncev, takozvanih belogardistov,
ki izvajajo obmejne spopade med obema
armadama. Ruske čete pod poveljstvom
generala Blicherja so v popolni pripravlje-
nosti razvrščene ob meji. Kitajske oblasti
aretirajo po Mandžuriji sovjetske državljane
in usodo teh bo predvsem ščitila ruska
vojska. Izbruh vojnih nevarnosti je priča-
koati v vsakem trenutku.

Pa ko je mislil pričeti apostolsko delo,
se ga je lotila bolezen, ki ga je dve leti
mučila, tako da ni mogel izvrševati svoje-
ga poklica. Tembolj pa se je potopil v mo-
litev, premišljevanje in proučevanje sve-
tega pisma. Tako se je mislil dobro pri-
praviti za svojo prihodnjo pridigarstvo
službo. Pa je še ni mogel nastopiti, čeravno
je okrevljal od svoje bolezni. Nepričako-
vano je dobil od svojega očeta sporočilo,
da je v domačem kraju izbruhnila kuga.
Eudes je z dovoljenjem svojih predstojni-
kov takoj hitel v domovino in je začel stre-
či bolnikom. Delal je po dnevi in po noči,
je tolažil bolnike, jih pripravljaj na smrt,
pa jim tudi stregel, kolikor so potrebovali
telesne pomoči. Ko je bolezen minila, se
je spet vrnil v svojo redovno hišo. Sedaj
pa se je v tem kraju začela kuga. In zopet
je bil mladi redovnik, ki se je z vso veliko-
dušnostjo žrtvoval ubogim ljudem. Kuga se
njenega samega sicer ni prijela, a vsled na-
porov je bil tako oslabil, da je bilo nje-
govo življenje v nevarnosti. Vse se je bala
za njega in ves kraj je prosil Boga, da ve-
likega dobrotnika bolnikov in revežev
ohrani pri življenju. In res je ozdravel.

Sedaj se je pričelo za njega veliko apo-
stolsko delo. Razen adventnih in postnih
pridig je imel 112 velikih misijonov. Pre-
hodil je cele pokrajine in škofije in je po-
vsod z ognjevit navdušenostjo oznanjal
zveličavne resnice sv. vere. Velikokrat je
moral pridigovati kar na prostem pred
množico, ki je štela 10 do 20 tisoč glav. Iz
prižnice je šel koj v spovednico, da je tam
nadaljeval in dovršil rešitev duš. Na tisoče
in tisoče jih je spreobrnil. A kaj je po-
magalo še toliko spreobrnenj, ko je pa
primanjkovalo duhovnikov, ki bi nadalje
skrbeli za te ovčice, ki so se povrnila k
Kristusu. Da bi temu pomanjkanju odpo-
mogel, je ustanovil Janez Eudes novo
družbo duhovnikov, ki je imela namen, da
vzgaja dober duhovski naraščaj. Najprej so
v mestu Caen ustanovili veliko bogoslov-
je, v katerem se je vzgajalo do 400 duhov-
nikov. Kmalu so taki zavodi nastali tudi
po drugih škofijah in kmalu je bilo na
Francoskem zadostno število duhovnikov,
ki so bili sposobni vršiti dušnopastirsko
službo med ljudstvom, med katerim je pri-
šel vesel krščanski preporod.

Janez Eudes je oče še druge pobožne
ustanove, ki je obrodila že tudi veliko bla-
goslovljenih sadov. Pri svojem misijon-
skem delovanju je našel veliko žensk, ki
jih zlorabi brezvestna strast, potem pa jih
pusti v sramoti in nesreči. Velikokrat je
tudi videl, kako so taka uboga bitja ravno
radi revščine izročena takemu podlemu
izkoriščanju. Da bi takim nesrečnicam po-
magal, je ustanovil posebno žensko druž-
bo pod imenom »ustanova naše Gospe«. Ta
družba je po večjih krajih napravljala za-
vode, v katerih so imele padle ženske in
take, ki so bile radi svojih razmer v ne-
varnosti, da se zgubijo, potrebno preskrbo
pa tudi duhovno vodstvo, ki naj bi jih re-
šilo. Danes šteje ta družba naše Gospe po
raznih krajih že 30 zavodov, ki so rešili
že veliko dragocenih človeških duš.

Bil je Janez Eudes tudi tisti, ki je že št-
ril pobožnost do presvetih Src Jezusa in
Marije že predno je nastopila kot apostol-
ka te pobožnosti Margareta Marija Ala-
kok in je on po svojih zavodih že tudi ob-
hajal praznik presv. Srca Jezusovega.

Kakor je Janez Eudes na tisoče duš pri-
peljal k Bogu, tako je pa predvsem skrbel

Janez Eudes.

Spominski dan 19. avgust.

Letošnji 19. avgust obhajamo prvokrat
pod sv. Janeza Eudes, ki je živel sicer že
pred stoletji, a je vzgled tudi za naš čas.
Narodil se je 14. novembra 1601 v Nor-
mandiji v severni pokrajini Francije. Imel
je zelo dobre in pobožne starše. Njegov
oče, ki je bil zdravnik, je n. pr. vsak dan
molil brevir, kakor ga morajo moliti du-
hovniki in bolnikom je bil velikokrat s svo-
jimi opomini tudi dušni zdravnik. Ni čud-
no, da je v taki hiši mladi Eudes rasel v
vsej pobožnosti in bil vzgled vsem drugim
otrokom v okraju. Kolikokrat so ga lahko
videli zatopljenega v pobožno molitev pred
tabernakljem. Nekoč je videla mati, kako
je njen sinček pokleknil pred dečka, od
katerega je dobil zašušnico in ga prosil:
»Udari me še po drugem licu!«

S 14 leti je prišel v šolo, ki so jo vodili
redovniki iz Družbe Jezusov. V šoli je

bil vzgled marljivosti, pa tudi lepega živ-
ljenja. Tudi je že v tej nežni dobi napravil
obljubo vednega devišstva in jo položil v
roke najčistejše Device. Ko je dokončal
šole, je po treznem prevdaru sklenil, da
postane sveteni duhovnik. Premagati pa je
imel veliko oviro. Ko se je vrnil v domačo
hišo, so ga starši hoteli obdržati pri sebi in
oče mu je tudi že izvolil nevesto. Le po
daljših bojih si je Eudes privojeval od
staršev privoljenje, da stopi v duhovski
stan. Začel se je nanj pripravljati z vso
vnemo in njegov namen je bil, da postane
res pravi duhovnik. A zopet so mu bili
ovira starši, ki so si obetali od duhovskega
poklica svojega sina preveč svetnih kori-
sti, časti in gnotnega blagostanja. Zopet
se je Janez boril zoper mišljenje svojih
staršev in je naposled zmagal. Niso ga več
silili, da bi se potegoval za kako častno in
bogato službo, temveč pustili so ga, da se
je posvetil samo delu za božjo čast in zve-
ličanje duš. Pridružil se je gorečemu du-
hovniku Berutu, ki je ustanovil posebno
družbo takolimenovanih oratorijancev. Pod
njegovim vodstvom je bogoslovec Eudes
hitro napredoval v popolnosti in je bil 20.
decembra 1625 posvečen v duhovnika.